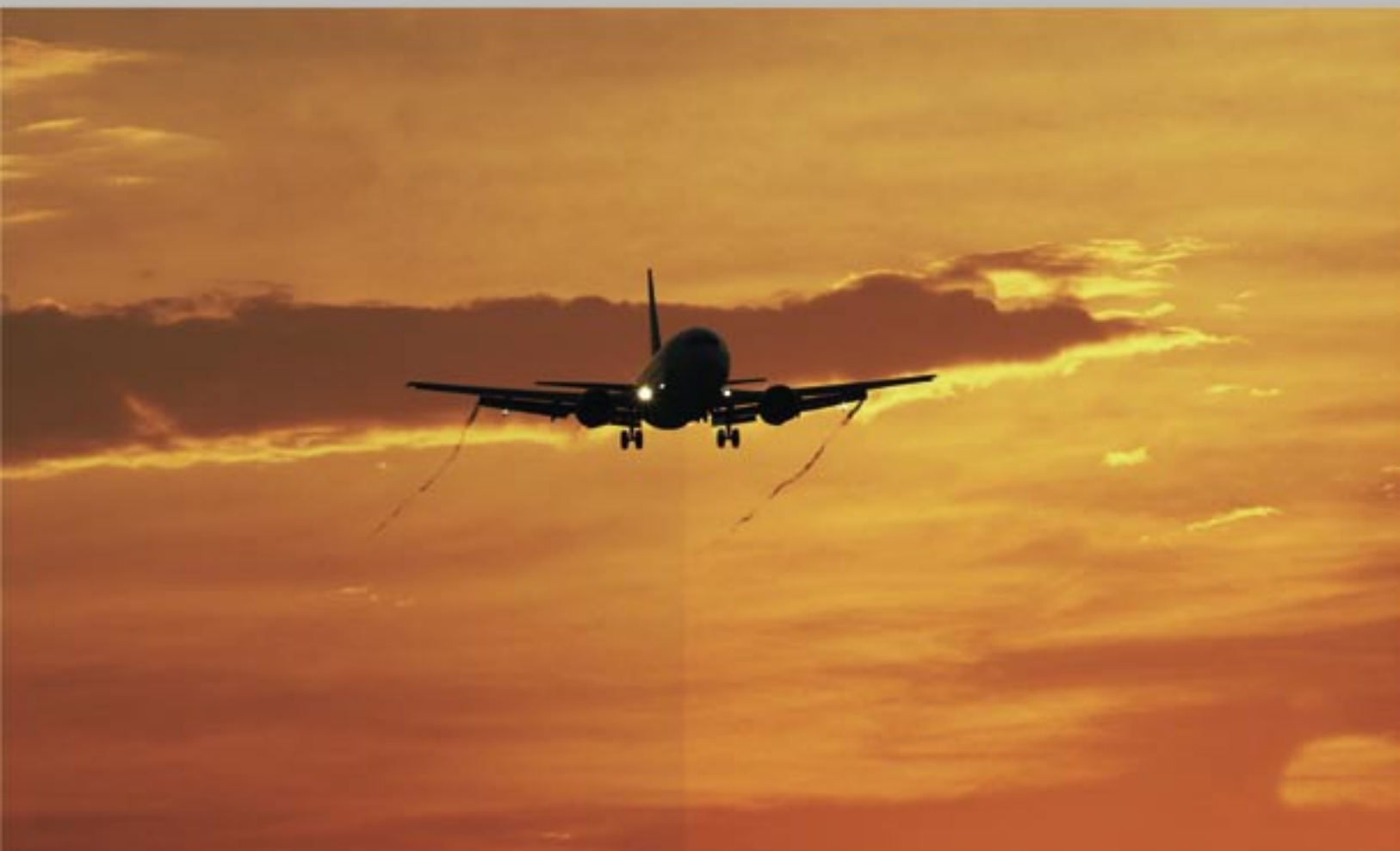

ДИРЕКТОРАТ
ЦИВИЛНОГ
ВАЗДУХОПЛОВСТВА

2004 – 2006

Једна од првих земаља у Европи која је поставила правни оквир Цивилног ваздухопловства била је Краљевина Србија. Тадашња Србија је 21. фебруара 1913. године донела Уредбу о саобраћајним справама које се крећу у ваздуху. Неколико месеци касније сличан пропис донеле су и Сједињене Америчке Државе.

После демократских промена у Србији у склопу редефинисања органа државне управе, 2003. године почела је реорганизација ваздухопловне власти. Њена модернизација одвија се у складу са стандардима међународних ваздухопловних организација и захтевима европске праксе.

Владе Србије и Црне Горе формирале су 1. јануара 2004. године Директорат цивилног ваздухопловства. После раздвајања двеју република , Србија преузима оснивачко право и од 1. јануара 2007. године ваздухопловна власт у земљи функционише под именом Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Мисија

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је регулаторно, управно и надзорно тело у области ваздухопловства. Приоритет у раду је обезбеђивање услова за сигуран и безбедан ваздушни саобраћај по тржишним принципима. Све послове Директорат обавља у складу са законском регулативом , ратификованим међународним споразумима, примењујући међународне стандарде и уз потпуну усклађеност са законима Међународне ваздухопловне организације ICAO и европским организацијама ECAC, JAA и EASA.

Надлежност Директората цивилног ваздухопловства

Организација

Активности

Издате дозволе ваздухопловном особљуе

Систем ваздушне пловидбе

Међународни послови и европске интеграције

Регулативни послови

Безбедност цивилног ваздухопловства

Прекршаји у ваздухопловству

Трагање и спасавање

Испитивање узрока удеса

Ресурси и тренинзи

Најбољи резултати

Финансирање

Визија

Кратка историја ваздухопловства у Србији

Надлежност Директората цивилног ваздухопловства

РЕГУЛАТОРНИ ПОСЛОВИ СЕ ОДНОСЕ НА:

- Ваздухопловну сигурност (Safety);
- Ваздухопловну безбедност (Security) ;
- Хармонизација прописа и стандарда са међународним ваздухопловним прописима и прописима ЕУ ;
- Регуларност и уредност саобраћаја;
- Ваздухоплове;
- Ваздухопловно особље;
- Аеродроме;
- Авио превозиоце;
- Делатности у ваздушном саобраћају;
- Системе за управљање ваздушним саобраћајем (АТМ)
- Ваздухопловну инспекцију и надзор;
- Ваздухопловну медицину;
- Трагање за ваздухопловом и спасавање;
- Испитивање удеса и незгода ваздухоплова;
- Превоз опасних материја;
- Заштиту корисника;
- Заштиту животне средине;
- Економске и облигационе односе у ваздухопловству;
- Систем квалитета.

УПРАВНИ И СТРУЧНИ ПОСЛОВИ:

- Издавање дозвола за рад ваздухопловним организацијама (авиопревозницима; аеродромима; организацијама за одржавање и производњу ваздухоплова и ваздухопловних производа; специјализованим организацијама у систему управљања ваздушним саобраћајем-провајдерима);
- Издавање дозвола за ваздухопловно особље (летачко, ваздухопловно-техничко, ваздухопловно-оперативно и особље контроле летења);
- Издавање дозвола центрима за обуку ваздухопловног особља;
- Издавање одобравања, сагласности и уверења за планирање, пројектовање, изградњу, реконструкцију и оспособљености за рад аеродрома и других ваздухопловних објеката, техничких система и инсталација.

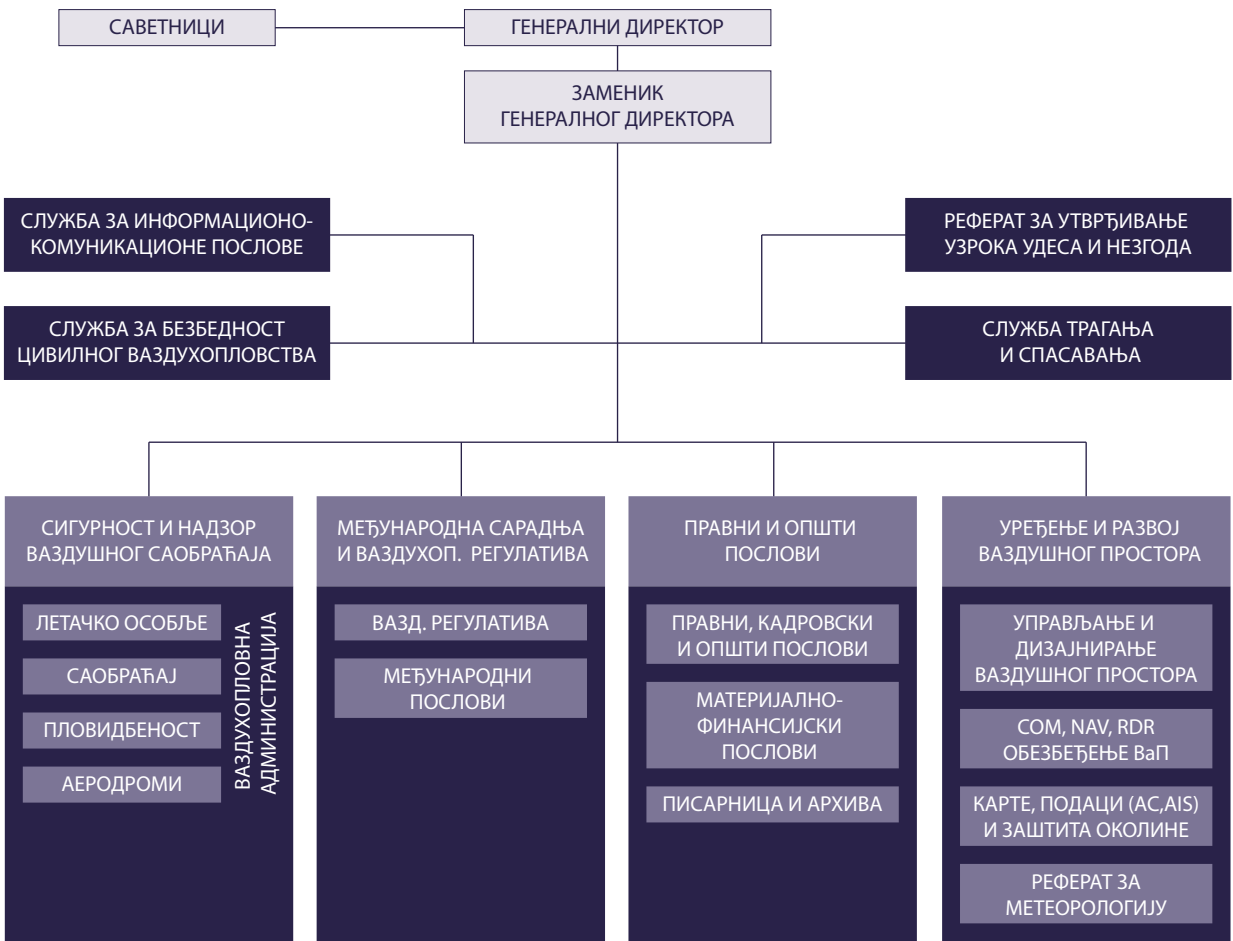
НАДЗОРНИ ПОСЛОВИ

- Контрола примена закона, подзаконских прописа и стандарда - инспекцијски надзор;
- Провера испуњености услова за обављање делатности;
- Примена система квалитета.

ВОЂЕЊЕ ПРЕКРСНАЈНОГ ПОСТУПКА ЗА ПРЕКРСАЈЕ У ВАЗДУХОПЛОВСТВУ У ПРВОМ СТЕПЕНУ.

Организација

Ради ефикасније организације и у складу са међународним захтевима, послови трагања и спасавања, испитивања узрока удеса ваздухоплова, као и послови везани за безбедност припадају посебно организованим јединицама.

Активности

Поред послова на конституисању регулаторног и надзорног тела кроз предлагање и усвајање организационих аката, од оснивања Директората интензивно се радило и на унапређењу система сигурности и безбедности цивилног ваздухопловства, прописивању услова за организацију, ауторизацију, надзор у функционисању, мониторинг и примену прописа за службе ваздушног саобраћаја, усклађивању прописа са међународном ваздухопловном регулативом, предлагању закона и доношењу подзаконских аката као и на унапређењу међународне сарадње.

Сигурност ваздухопловства

Сигурност (Safety) - обезбеђење стања у коме је ризик од штете или оштећења сведен на најмању прихватљиву меру) се односи на: развој и примену стандарда ваздухопловне сигурности; развој и редовно праћење система сигурности у складу са развојем сигурности у свету; издавање сертификата, лиценци, регистрација и дозвола, укључујући и лиценце ваздухопловног особља (летачког, техничког, оперативног и контролора летења); надзор спровођења прописаних мера у ваздухопловној привреди, предлагање развоја и усавршавање система сигурности ваздухопловне привреде укључујући и процену утицаја одлука руководства на сигурност у ваздухопловству; подстицање ваздухопловне привреде да прихвати одржавање високих стандарда ваздухопловне сигурности као своје обавезе преко свеобухватног образовања и програма обуке који се тичу сигурности; друге послове предвиђене прописима који се односе на сигурност;

Сигурност у оквиру организације је систематичан, јасан и свеобухватан процес деловања и руковођења сигурносних ризика који интегрише управљање, надзор и инспекцију оперативних и техничких система, људских ресурса, процедура...
Циљ управљања сигурности је да се умањи ризик до најнижег могућег нивоа.
У односу на сигурносни аспект свог пословања, САД поседује, или је у процесу стицања одговорности, у следећим областима:

1. Установљење и примену правила, прописа и процедура за сигуран и ефикасан ваздушни саобраћај:
 - а. издавање дозвола,
 - б. процедуре за издавање и обнову:
 - оперативних сертификата,
 - уверења о пловидбености,
 - уверења о коришћењу аеродрома,
 - в. пружање услуга у авио-саобраћају,

- г. спровођење истрага у вези са догађајима и несрећама (у већини држава);
2. Примена система сигурносног надзора целокупне ваздухопловне индустрије: инспекција, присмотра, надзор, контрола и сигурносна провера.
3. Спровођења регулативе;
4. Праћења технолошког развоја у индустрији са циљем да се побољшају резултати у сигурности ваздушног саобраћаја;
5. Очување система за праћење и чување документације, укључујући дозволе, уверења, прекршаје, налазе, извештаје о догађајима и несрећама, записнике;
6. Спровођење анализа сигурносних трендова, укључујући податке о догађајима и несрећама, податке добијене из извештаја о раду, праксе, итд;
7. Промовисање сигурности кроз ширење специфичних сигурносних материјала, спровођењем семинара из сигурности, итд.

Обим инспекцијског надзора максимално је повећан над организацијама за јавни авио-транспорт; пружање услуга из ваздуха; обуку и рад ваздухопловног особља; спортско и аматерско летење; послове одржавања ваздухоплова; послове пројектовања и производње ваздухоплова и снабдевања горивом; власнике и кориснике ваздухоплова намењених школовању, спортском и аматерском летењу и превозу за сопствене потребе.

Надзор над применом прописа о аеродромима и ваздухопловним објектима обухвата: полетно слетне стазе и друге маневарске површине, пристанишне платформе, објекти и препреке у зони аеродрома; преглед система светлосног обележавања и електро-енергетике на аеродрому; преглед стања уређаја и постројења контроле летења.

Надзор над обављањем саобраћајне делатности обухвата: службе припреме, оперативне контроле и вођења саобраћаја; надзор над редовношћу и регуларношћу саобраћаја; метеоролошко обезбеђење ваздушног саобраћаја на аеродрому.

Надзор над стањем ваздухоплова обухвата: услове за пловидбеност и издавање уверења за ваздухоплове; надзор над организацијама за пројектовање и производњу ваздухоплова и ваздухопловних производа; надзор над развојем нових типова ваздухоплова и издавање уверења; издавање одобрења и преглед нових аеродрома и инфраструктуре и опреме за ваздушни саобраћај.

Надзор над ваздухопловним особљем обухвата: прописивање услова за стицање дозвола и овлашћења, давањем дозвола за рад и надзор над школским центрима за обуку

ваздухопловног особља, спровођење испита, издавање дозвола и овлашћења и надзор над радом летачког и нелетачког ваздухопловног особља.

Посебна брига се води у области ваздухопловне медицине, прописивањем услова и праћењем здравственог стања летачког и нелетачког ваздухопловног особља, као и надзором рада ваздухопловних медицинских центара. Инспекцијски надзор страних авио-превозилаца се врши у складу са међународним уговором и SAFA стандардима које је прихватила наша земља .

Надзор над организацијаом за контролу ваздушног саобраћаја обухвата: службе обласне, терминалне и аеродромске контроле ваздушног саобраћаја, информисања ваздухоплова у лету; управљања протоком ваздушног саобраћаја; организовања и функционисања комуникацијских, навигацијских и радарских система и уређаја.

Инспектори су предузимали одговарајуће мере које су у врло кратком року дале позитивне резултате.

Сви поступци провера које врши Директорат над организацијама, опремом, ваздухопловним особљем и радом, врши се по сачињеним

и одобреним програмима и процедурама усклађеним са међународним ваздухопловним стандардима. Најчешће процедуре се односе на листе провере, одобравања рада организацијама и центрима за обуку ваздухопловног особља, листе испитивача и програма за испитиваче, процедуре и услове за валидацију дозвола издатих у иностранству, услове за организацију летачких спортских такмичења и манифестација.

Организовано је спровођење испита на основу утврђених тестова које обављају службена лица Директората.

Формиран је Уписник аеродрома, Уписник летишта и евиданција терена са свим техничким карактеристикама и подацима који се захтевају прописима.

ИЗДАТЕ ДОЗВОЛЕ ВАЗДУХОПЛОВНОМ ОСОБЉУ

Пилотске дозволе и овлашћења :		
Врста дозволе	За авионе	За хеликоптере
PPL	304	2
CPL без IFR	68	64
CPL са IFR	199	
ATPL	302	1
Једрилице	183	
Слободни балони	5	
Инжењер летач	35	

Дозволе и овлашћења осталог летачког особља:

Инжењер летач	35
Дозвола за скакање падобраном	200
Дозвола пилота змаја	199
Дозвола кабинског особља	562

Дозволе и овлашћења ваздухопловног
нелетачког особља :

Инжењери за одржавање ваздухоплова (Техничари, механичари)	692
Контролори летења	382
Аеродромско овлашћење	45
Овлашћење прилазне контроле	72
Овлашћење прилазног радарист	39
Овлашћење за прецизни радар	43
Овлашћење обласне контроле	92
Овлашћење обласне радарске контроле	100

Издате дозволе за рад радним организацијама

Установа у којима се одржава обука ваздухопловног особља	30
Организације за одржавање ваздухоплова	15

Организације за пројектовање и израду ваздухоплова, ваздухопловних делова или ваздухопловне опреме	9
Организације за производњу делови и опрема за ваздухоплове	7
Уверења авиопревозницима о оспособљености за обављање ваздушног саобраћаја -АОС(од којих 5 за авио-такси и два карго превозилаца)	13

Регистровани ваздухоплови

Ваздухоплови масе мање од 5700 кг	347
Ваздухоплови масе веће од 5700 кг	57
Хеликоптери	41
УКУПНО	445

Издата важећа уверења о пловидбености

За ваздухоплове мање од 5700 кг	218
За ваздухоплове веће од 5700 кг	34
Хеликоптере	32
УКУПНО	284

СИСТЕМ ВАЗДУШНЕ ПЛОВИДБЕ

се односи на коришћење ваздушног простора и обезбеђивање равноправности за кориснике, правила и стандарде за коришћење ваздушног простора у складу са свим релевантним националним и међународним прописима, обезбеђивање придржавања примене правила и стандарда за коришћење ваздушног простора, укључујући и стандарде за заштиту животне средине, посебно у односу на:

- контролисање ваздушног саобраћаја;
- информисање ваздухоплова у лету;
- узбуњивање;
- управљање ваздушним простором;

- управљање протоком ваздушног саобраћаја;
- организовање и функционисање комуникацијских, навиогацијских, радарских система и уређаја;
- ваздухопловно информисање, издавање ваздухопловних публикација и циркулара;
- метеоролошко информисање.

МЕЂУНАРОДНИ ПОСЛОВИ И ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Социјалистичка Федеративна Република Југославија је била једна од првих држава

чланица Међународне организације за цивилно ваздухопловство (ICAO), а до 1980. године је била члан Савета ICAO у два мандата (1974. и 1977.)

Савезна Република Југославија наставља 13. јануара 2001. чланство у ICAO.

СФР Југославија је била чланица Европске конференција цивилног ваздухопловства (ECAC) од 1977. до 1992. а Савезна република Југославија поново постаје члан 27. новембра 2002.

Србија и Црна Гора постаје чланица Европске организације за безбедност ваздухопловне пловидбе - EUROCONTROL 1. јула 2005.

Република Србија је постала пуноправни члан Заједничких ваздухопловних власти Европе (JAA) 14. децембра 2006. године. Испуњавање услова за пуноправно чланство у Заједничким ваздухопловним властима Европе (JAA), уследило је након ригорозног прегледа који су извршили чланови експертског тима JAA (Fact Finding Visit) од 11. до 14. јула 2006. године увидом у стање и функционисање ваздухопловне власти у Србији, примену сигурносне регулативе и међународних ваздухопловних стандарда.

Директорат цивилног ваздухопловства активно учествује у раду међународних ваздухопловних организација, ICAO, ECAC. Директорат је посетио и председник ECAC-а, који је након увида у структуру и предузете мере у CAD позитивно оценио хармонизацију домаће регулативе са европским стандардима и напредак у организацији цивилног ваздухопловства.

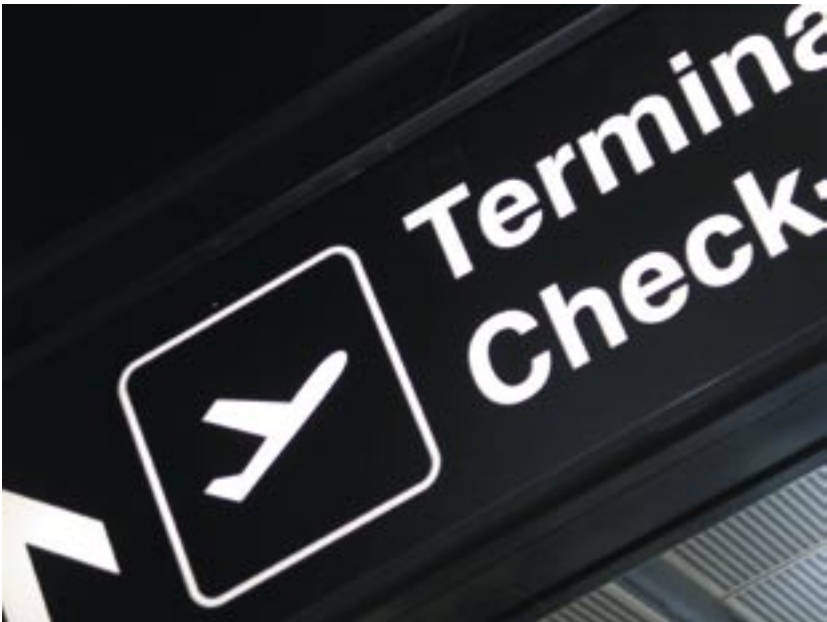
Ратификовани су Протокол о консолидацији Међународне конвенције о сарадњи у области безбедности ваздушне пловидбе EUROCONTROL

СПОРАЗУМ СА EASA

Децембра 2006. Директорат цивилног ваздухопловства је потписао споразум са EASA-ом о депоновању и размени података, чиме је започета сарадња са том организацијом која прераста у ваздухопловну власт на територији целе Европе. Иако је чланство у EASA резервисано само за чланове Европске уније, Србија је овим отворила могућност да постане пуноправни члан ове организације. Ово представља велику шансу и за нашу ваздухопловну индустрију да равноправно наступа у оквиру Европске ваздухопловне индустрије.

од 13. децембра 1960. године са изменама и допунама садржаним у Консолидованом Протоколу од 27. јуна 1997. године и Протокол о приступању Европске заједнице Међународној конвенцији EUROCONTROL.

Парламент Србије и Црне Горе је 20. маја 2005. године усвојио Законе о ратификацији Консолидованог протокола из 1980. и Мултилатералног споразума о рутним накнадама на основу којих је Србија и Црна Гора од 1. јула 2005. године постала пуноправни члан EU-

ROCONTROL-a што је CAD омогућило активно учешће у раду ове међународне организације.

Потписан је и Споразум са EUROCONTROL-ом о пружању услуга од стране EUROCONTROL-a за спровођење Фазе 2 пројекта за ваздухопловну безбедност и контролу летења

Једна од најзначајнијих активности на међународном плану су преговори са Европском заједницом за закључивање: Споразума о одређеним аспектима ваздушног саобраћаја – Хоризонталног споразума, Мултилатералног споразума о успостављању заједничког Европског ваздухопловног подручја као и преговори о формирању «функционалних блокова ваздушног простора» (FAB).

(ASATC) за западни Балкан (CARDS програм), што је омогућило непосредно укључивање у реализацију поменутог пројекта који се у потпуности финансира из средстава Европске комисије. Из поменутог програма се финансира израда регулативе која се односи на сигурност, развој менаџмента и људских ресурса, као и израда стратешког бизнис плана за цивилно ваздухопловство и провајдере услуга. У оквиру интензивних међународних активности, генерални секретар EUROCONTROL-a је посетио Београд.

У Салзбургу је 5. маја 2006. потписан Споразум са Европском заједницом о одређеним аспектима ваздушног саобраћаја - тзв. Хоризонтални споразум, којим се мењају поједине одредбе билатералних уговора закључених са земљама

Европске уније, ради њиховог усаглашавања са законодавством ЕЗ. Поступак ратификације поменутог споразума је започео.

Мултилатерални споразум између Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Исланд, Бивше Југословенске Републике Македоније, Краљевине Норвешке, Републике Србије, Републике Црне Горе, Румуније и Мисије привремене управе Уједињених Нација на Косову о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја (ЕCAA) је потписан 29. јуна 2006. године. Примена ЕCAA споразума, након ратификације у Скупштини Републике Србије, одвијаће се кроз два транзициона периода и има за циљ комплетно усаглашавање националне регулативе са ``Acquis communautaire`` из области ваздухопловства, чиме ће се обезбедити побољшање система управљања ваздушним саобраћајем, успостављање и примена јединствених стандарда у области сигурности и безбедности цивилног ваздухопловства, спровођење заједничке политике у области управљања аеродромима, непосредна примена европске ваздухопловне

регулативе, примена стандарда у погледу заштите корисника, заштите од монополског положаја на тржишту, заштите животне средине, избегавање државне помоћи итд. Крајњи циљ је успостављање Заједничког европског ваздухопловног подручја, које се заснива на недискриминацији, слободном приступу тржишту, слободи оснивања предузећа, једнаким условима конкуренције и заједничким правилима у области сигурности, безбедности, управљања ваздушним саобраћајем и социјалних питања. Значај овог споразума је и у чињеници да када он ступи на снагу биће један од кључних елемената политичке и економске интеграције региона Југоисточне Европе у ЕУ.

Применом овог споразума стећи ће се и претпоставке за укључивање земаља западног Балкана у рад Европске агенције за сигурност ваздушног саобраћаја (EASA).

У погледу управљања ваздушним саобраћајем, одредбама ЕCAA споразума је прописано да ће се, између осталог, сарађивати и у области управљања ваздушним саобраћајем у погледу проширења Јединственог европског неба на стране уговорнице ЕCAA, ради побољшања

постојећих стандарда сигурности и целокупне ефикасности ваздушног саобраћаја у Европи, у циљу оптимизације капацитета и смањења кашњења. Да би дала свој допринос у спровођењу Јединственог неба, Европска комисија развија програм SESAR који

представља технолошки пандан прописима о `Јединственом европском небу` (SES) и који обезбеђује интероперабилност нових генерација техничких система за управљање ваздушним саобраћајем (ATM). У том смислу у току су експертске активности

које имају за циљ разматрање могућност за успостављање функционалних блокова ваздушног простора у југоисточној Европи. Концепт FAB предвиђа удруживање како би се створио мањи број блокова ваздушног простора који би обухватио просторе или делове

простора више земаља, у циљу успостављања ефикаснијег система управљања. Прихватањем стратегије која је наведена у Извештају FAB радне групе и иницирањем Фазе дефинисања, допринеће се имплементацији Приступа функционалних блокова ваздушног простора (FAB) у Региону SEE. То ће представљати даљи корак ка усклађивању ваздушног простора у Југоисточној Европи, посебно у региону Балкана, начин за превазилажење постојеће уситњености и пут ка изналажењу целокупног решења за регион како би се прилагодио техничким и институционалним захтевима изван националних граница.

Овај заједнички приступ у области пројектовања ваздушног простора, комуникације, навигације, надзора (CNS), прописа, пружања услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја (ANS), сертификације, обуке и планирања људских ресурса неће само подржати имплементацију „Јединственог европског неба” у пан-европском контексту, већ ће такође резултирати усклађеним нивоом безбедности у целом региону SEE. Као основну добит, пројекат SEE FAB ће допринети регионалном окружењу у погледу управљања ваздушним саобраћајем (ATM), у којем ће нестати постојеће разлике (нпр. у пројектовању ваздушног простора, капацитету контроле летења, радном оптерећењу и

трошковима) чинећи овај важан регионални ваздушни простор атрактивнијим за кориснике и истовремено ће активирати провајдере ANS да се носе са будућим конкурентским окружењем ATM-а.

Директорат цивилног ваздухопловства Србије потписао је децембра 2006. године споразум и са Канадом којим су отклоњена ограничења у обављању саобраћаја између две земље. Превозиоци обе стране ће бити у могућности да обављају саобраћај између две државе преко било којих места између, као и за места даље.

Усаглашени су и припремљени за потписивање текстови Споразума о ваздушном саобраћају са: Републиком Пољском, Републиком Словенијом, Републиком Кипар, Републиком Албанијом, Уједињеним Краљевством Велике Британије и Северне Ирске, Швајцарским Федералним Саветом и Републиком Турском.

Покренуте су иницијативе за одржавање преговора за закључивање споразума о ваздушном саобраћају са: Узбекистаном, САД, Тунисом, Мађарском, Француском, Италијом, Уједињеним Арапским Емиратима, Ираном,

Мароком, Египтом, Руском Федерацијом, Републиком и Хрватском.

Остварује се активна сарадња у ваздушном саобраћају са другим државама, комуникација са представницима страних авио-превозилаца, са представницима страних амбасада о питањима која се односе на ваздушни саобраћај, врши номинација авио превозилаца, извршавају споразуми о ваздушном саобраћају и издају дозволе у редовном и чартер саобраћају.

РЕГУЛАТОРНИ ПОСЛОВИ

У координацији са експертима међународних организација из ове области у току је припрема Нацрта закона о цивилном ваздухопловству Републике Србије. Циљ је да се обезбеди увођење међународних стандарда, препорука и ваздухопловне праксе и непосредна примена

међународне ваздухопловне регулативе, што чланство у међународним организацијама захтева, као и да се потпуно дефинише положај и надлежности Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије. У процесу усвајања је:

- 1. Нацрт закона о ратификацији Конвенције о обједињавању извесних правила за међународни превоз ваздушним путем;
- 2. Нацрт закона о ратификацији споразума са ЕЗ о одређеним аспектима ваздухопловног саобраћаја;
- 3. Нацрт закона о ратификацији Мултилатералног споразума са ЕЗ.

У поступку хармонизације ваздухопловне регулативе са заједничким европским ваздухоплоним захтевима и стандардима генерални директор Директората цивилног ваздухопловства је сходно својим овлашћењима, донео следећа подзаконска регулатива:

- 1. Правилник о легитимацији ваздухопловног инспектора Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе ;
- 2. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку ваздухопловно овлашћеног особља које обавља послове обезбеђења ваздушног саобраћаја;
- 3. Правилник о дозволама летачког особља;
- 4. Правилник о начину и поступку утврђивања пловидбености ваздухоплова;
- 5. Правилник о ваздухопловним диспечерима;
- 6. Правилник о ватрогасно-спасилачком обезбеђењу и ватрогасно-спасилачкој служби на аеродрому и летишту;

- 7. Правилник о садржају и изгледу потврде о обучености ватрогасно-спасилачког особља ;
- 8. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку летачког особља;
- 9. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку ваздухопловних диспечера;
- 10. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку особља које обавља послове ватрогасно-спасилачког обезбеђења и ватрогасно-спасилачке службе на аеродрому и летишту;
- 11. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку особља које обавља послове контроле исправности површина за кретање ваздухоплова, објеката и инсталација аеродрома;
- 12. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку особља које обавља послове прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари на ваздухопловном пристаништу;
- 13. Правилник о изменама Правилника о условима које мора да испуњава центар за обуку особља које обавља послове ватрогасно-спасилачког обезбеђења и ватрогасно-спасилачке службе на аеродрому и летишту;
- 14. Правилник о условима и поступку признавања дозвола и овлашћења стечених у иностранству;
- 15. Правилник о програму обуке ваздухопловних диспечера и програму обуке инструктора ваздухопловних диспечера;

16. Правилник о условима за производњу ваздухоплова, мотора, елисе, ваздухопловног производа или њихових делова (YU JAR-21);
17. Правилник о ваздухопловно-техничком особљу одржавања ваздухоплова (YU JAR-66);
18. Правилник о одржавању, обнови и изменама на ваздухоплову и ваздухопловном производу, као и техничкој контроли и контроли квалитета обављених радова (YU JAR-145);
19. Правилник о условима које мора да испуњава центар за обуку ваздухопловно-техничког особља одржавања ваздухоплова (YU JAR-147);

20. Правилник о условима и поступку издавања уверења о оспособљености за обављање јавног авио-транспорта (YU JAR-OPS 1);
21. Правилник о дозволама, овлашћењима и центрима за обуку пилота авиона (YU JAR-FCL 1);
22. Правилник о здравственим условима које мора да испуњава летачко особље (YU JAR-FCL 3).

Директорат цивилног ваздухопловства донео је више стотина наредби, упутстава и процедура којима је подигнут степен сигурности ваздушног саобраћаја.

БЕЗБЕДНОСТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Безбедност цивилног ваздухопловства у смислу заштите од аката незаконитог ометања се у потпуности спроводи према домаћим законима и усвојеним програмима, а на основу међународних стандарда прописаних од стране ICAO и ECAC-а. Влада Републике Србије је усвојила Програм за безбедност цивилног ваздухопловства Републике Србије који представља основни акт по којем се спроводе мере безбедности у цивилном ваздухопловству. Програм је израдила међуресорска радна група експерата у организацији Директората. Влада Републике Србије је образовала Комитет

за вршење послова везаних за безбедност цивилног ваздухопловства, као сталну међуресорску координациону групу која врши послове везане за безбедност цивилног ваздухопловства. У складу са Законом о ваздушном саобраћају и Програмом за безбедност цивилног ваздухопловства Републике Србије, генерални директор Директората је Решењем одобрио Програм обуке из безбедности цивилног ваздухопловства док је доношење Програма контроле квалитета у безбедности цивилног ваздухопловства у завршној фази. Овим програмима ће се омогућити обука свих лица који раде у цивилном ваздухопловству или за цивилно ваздухопловство у складу са местом који имају у систему безбедности, обезбеђује

се стално контролисање примене безбедности мера и одржавање система безбедности на захтеваном нивоу.

Провере и контроле целокупног система безбедности цивилног ваздухопловства Републике Србије обавили су експерти многих међународних ваздухопловних организација, које су потврдили да постоји висок степен усаглашености са међународним стандардима.

ПРЕКРШАЈИ У ВАЗДУХОПЛОВСТВУ

Комисија за прекршаје у ваздушном саобраћају води прекршајни поступак у првом степену по прекршајима предвиђеним Законом о ваздушном саобраћају.

У досадашњем раду, по четрдесет и осам поднетих захтева за покретање прекршајног поступка донета су решења којима су окривљени оглашени одговорним.

ТРАГАЊЕ И СПАСАВАЊЕ

План и програм организовања трагања и спасавања у цивилном ваздухопловству који је усклађен са међународним стандардима, сходно својим овлашћењима је донео генерални директор Директората.

План и програм организовања трагања и спасавања у цивилном ваздухопловству је урађен у сарадњи са експертима Министарства унутрашњих послова Републике Србије и

других министарстава и уз њихову сарадњу се и спроводи.

Директорат цивилног ваздухопловства је децембра 2006. отворио Оперативни центар трагања и спасавања у складу са прописаном регулативом и преузетим обавезама на основу међународних конвенција.

ИСПИТИВАЊЕ УЗРОКА УДЕСА

На испитивању узрока удеса у цивилном ваздухоловству ради Комисија за испитивање узрока удеса и незгода у цивилном ваздухопловству, коју са листе стручњака, за сваки појединачни удес или незгоду, образује генерални директор. Задатак Комисије је да утврди чињеница и околности под којима се догодио удес или незгода ваздухоплова, прати и анализира узроке удеса и предлаже мере за спречавање нових удеса и незгода. У периоду од 2004 до 2006. године догодило се 17 удеса и 5 незгода у којима је 13 лица изгубило животе, а 8 тешко повређено. Удеси су се догађали искључиво у спортском и аматерском летењу.

РЕСУРСИ И ТРЕНИНЗИ

Обезбеђени су услови да се интензивирају активности на усавршавању запослених кроз конкретне договоре са међународним организацијама ICAO, ECAC, EUROCONTROL, FAA, Европском заједницом, те је према њиховим програмима за усавршавање и одржавање нивоа потребних знања сачињен план у циљу обнављања људских ресурса и потребне поуне кадровског потенцијала. То ће допринети ефикаснијем извршавању послова из надлежности Директората. Тренинзи подразумевају издавање сертификата за примену дефинисаног међународног ваздухопловног стандарда.

Листа тренинга и усавршавања:

Тренинг	полазника
Civil Aviation Chief Executives Program	1
Safety Assessment of Foreign Aircraft	19
International Air Transport Association (IATA) Safety Management Diploma Program	3
IATA Flight Operations Management	3
IATA Safety Management Systems	3
IATA Quality Management	4
IATA Airline Ground Operations Safety Audit	3
IATA Airline Emergency and Response Management	2
Eurocontrol ESARRs	6
Strategic Business Planning	5
Joint Aviation Rules (JAR) 145	7
JAR 66/147	6
JAR OPS 1	10
JAR OPS 3	6
JAR FCL 1	4
International Civil Aviation Organization (ICAO), C. Convention	9
Crew Resource Management	85
Dangerous Goods	2

Human Resources Management	21
Auditing Techniques in Licensing Environment	2
Skills training	2
Air Transport Pilot License (ATPL)	2
Boeing 737NG B1 / B2 Maintenance training	4

НАЈБОЉИ РЕЗУЛТАТИ

Инспекцијски тим ICAO, извршио је од 26. до 28. октобра 2004. године одит у Директорату кроз детаљан контролни увид у области сигурности у односу на организацију, регулативу, издавање

У складу са ратификованим међународним конвенцијама а сходно универзалном начелу опште сигурности и безбедности цивилног ваздухопловства, дозвољен је преглед примене међународних ваздухопловних стандарда од стране ваздухопловних власти других земаља међусобно, или од стране међународних ваздухопловних организација.

дозвола особљу, пловидбеност ваздухоплова и ваздухопловне делатности .

Одступање у односу на стандарде ICAO је свега 2,31 %, док просек у свету износи 33.6 %. То је уједно и најбољи забележени резултат ICAO у

било којој земљи. У завршној оцени инспектори ИКАО указали су на велики напредак које су наше ваздухопловне власти постигле у односу на претходну проверу, посебно нагласивши да напредак у оквиру програма, поступака и процедура, као и на плану организације и рада представља пут ка потпуној хармонизацији прописа и примени међународних стандарда у области ваздухопловства.

Експертски тим Федералне управе цивилног ваздухопловства САД (FAA) је у јануару 2006. године посетио Директорат цивилног ваздухопловства и након увида у стање, констатовао да је очигледан значајан напредак у свим областима, извршена реорганизација ваздухопловне власти и успостављено независно регулаторно и надзорно тело овлашћено и компетентно за вршење послова из своје надлежности. Нова организација CAD, усклађена са међународним стандардима и

европским захтевима, обезбеђује услове за спровођење надлежности у области цивилног ваздухопловства. Значајни напредак је забележен у спровођењу обуке и стручном усавршавању, успостављању процедура, унапређењу надзора у складу са ИКАО стандардима и препорученом праксом. FAA је понудио финансијску и професионалну помоћ Директорату, која је у процесу реализације.

Оцену рада надлежних органа из области ваздушног саобраћаја као и оцену степена примене међународних конвенција и стандарда о цивилном ваздухопловству, у оквиру процеса преговора са ЕЗ за закључивање Мултилатералног споразума о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја, од 20. до 22. јуна 2005. године и од 9. до 11. октобра 2006., извршио је и независни експертски тим ЕК који је остварио увид у стање ваздухопловног сектора који

је обухватио области економских питања и регулативе, укључујући и административне капацитете, сигурност, безбедност, управљање ваздушним саобраћајем и аеродромима. У налазу експертског тима констатована је висока развијеност сектора ваздухопловства који испуњава већину услова за омогућавање несметане примене Мултилатералног споразума. Дате су и одређене препоруке за побољшања и унапређења у појединим областима где је то оцењено потребним.

ЈАА је организација у коју је учлањено 37 ваздухопловних власти земаља ECAC-а, са основним задатком израде и примене Заједничких ваздухопловних захтева - прописа (JAR-s), као основних стандарда сигурности ваздушног саобраћаја у Европи.

У циљу испуњавања услова за пуноправно чланство у Заједничким ваздухопловним властима (ЈАА), чланови експертског тима ЈАА (Fact Finding Visit) су у Београду од 11. до 14. јула 2006. године извршили увид у стање и функционисање ваздухопловне власти у Србији, примену сигурносне регулативе и међународних ваздухопловних стандарда. Након посете је уследио предлог за пуноправно чланство Србије

у ЈАА које је озваничено 14. децембра 2006. године.

У том смеру уведени су у унутрашњи правни поредак европски Заједнички ваздухопловни захтеви: JAR OPS 1, JAR FCL 1, JAR FCL 3, JAR 145, JAR 147, JAR 66 и JAR 21.

Провере и контроле целокупног система антидиверзионе безбедности цивилног ваздухопловства Републике Србије су преко својих експерата за безбедност, у претходном периоду, обавиле међународне организације Transport Security Agency (02.02.-07.02.2004.), ИКАО (10.01.- 22.01.2005.), ЕСАА (20.06-22.06.2005. и 09.10-10.10.2006.) и ECAC (28.11.-04.12.2006.). Све ове провере су наш систем безбедности цивилног ваздухопловства оцениле високим оценама, чиме је потврђено да је он на нивоу који се захтева међународним стандардима.

Средства за рад и функционисање Директорат остварује од накнада за пружене услуге по тарифама које се усклађују са међународним ваздухопловним конвенцијама, стандардима и препорукама и то од накнада за издавање дозвола за рад ваздухопловним организацијама, накнада за издавања дозвола, уверења и

потврда, накнада за спровођење испита, за издавање дозволе за рад и овлашћења ваздухопловног и стручног особља као и из дела накнаде за услуге.
Од свог оснивања Директорат није користио средства из буџета Републике Србије.

Визија

“Директорат цивилног ваздухопловства (CAD) настоји да изгради модерну, независну и ефикасну ваздухопловну власт у Србији. Време изазова условљено новим захтевима међународних организација у ваздухопловству захтева да заокружимо тај процес . Услов за то је потпуна хармонизација наших ваздухопловних прописа са прописима међународних ваздухопловних организација- ICAO, ECAC, JAA и EASA.
Циљ – Србија регулаторни и надзорни ваздухопловни центар - лидер у региону. Члан ваздухопловне породице Европе односно читавог света.”

Драгољуб Трговчевић,
в.д. генералног директора
Директората цивилног ваздухопловства
Републике Србије

Др Владимир Алексић је први српски ентузијаста који је 17. октобра 1909. године успео да се вине у небо летелицом коју је сам пројектовао- двокрилном једрилицом, која је избацивана помоћу гуменог ужета.

Иван Сарић (1876-1966), пионир међу српским ваздухопловцима. Самоуки конструктор који је конструисао и управљао својим првим ваздухопловом "Сарић 1" 1910. године. Као погонску снагу за овај ваздухоплов Сарић је користио мотор од 24 КС са 3 цилиндра. Задовољан резултатима које је постигао, Иван Сарић је организовао први јавни лет 16.октобра 1910. године, који је посматрало седам хиљада људи.

Почетком 1911. године, Сарић је унапредио свој ваздухоплов и назвао га 'Сарић 2'.

**Директорат цивилног
ваздухопловства
Републике Србије**

Омладинских бригада 1
Нови Београд
тел. 011 311 73 47
факс. 011 311 75 62
www.cad.gov.yu

Издавач:

ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Текст:

ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Графичко обликовање:

Зоран Болдорац

Фотографије:

Архива CAD

Штампа:

ČUGURA PRINT
БЕОГРАД

Тираж:

1000

Омладинских бригада 1
Нови Београд, Србија
тел. 011 311 73 47
факс. 011 311 75 62
www.cad.gov.yu